

je knjigo „Amerika v pravém světle“, prevela je življenjepis gluhomutaste Amerikanke Helene Keller ter je urejevala list „Šťastný domov“.

Prof. Antoni Kalina. Znanstveni svet, ne samo poljski ampak slovanski vobče je zadela velika izguba s smrtjo prof. A. Kalině, ki je po dolgi bolezni umrl dně 4. majnika v 60. letu svoje starosti. Kot redni in dolgoletni profesor primerjalne filologije slovanskih jezikov na Lvovski univerzi je bil Kalina jasna zvezda Lvovske univerze, ki je razsvetljevala celo Slovanstvo, katero je rajni temeljito poznal, prepotoval, znanstveno proučil in v svojih delih popisal. — Prof. A. Kalina je bil rodom iz Poznanskega, iz tiste krepke in delavne generacije, ki je v začetku avtonomne dobe poslala Galiciji veliko mož, ki so zdaj v njenih prvih službah. Rojen je bil 23. majnika 1846. v Krempu pod Ostrovom; gimnazijo je študiral v Ostrovi in Šremu, filologijo na univerzah v Vroclavu in Berolinu; v Hallu je postal doktor modroslovja. L. 1873. je šel v Prago, kjer se je posvetil proučevanju slovanskih jezikov in primerjalnega indoevropskega jezikoslovja. Da bi svoje študije izpopolnil, je potoval po Češkem, Moravskem in Ogrskem in je proučeval češki in slovaški jezik. Iz Češke je Kalina odpotoval v Belgrad, kjer je celo leto študiral jezik in književnost srbsko pod vodstvom prof. Daničiča in Novakoviča, nakar je potoval po Srbiji, Bosni in Hercegovini. L. 1876. nahajamo Kalino v Peterburgu, kjer proučava ruski jezik in obenem preiskava v peterburških arhivih shranjene spominke staropoljskega jezika. Na podlagi spisa o zgodovini poljskih samoglasnikov v primeri k drugim slovanskim jezikom se je habilitiral Kalina l. 1877. na Lvovski univerzi kot zasebni docent primerjalne slovnice slovanskih jezikov. Ali docentura ni bila cilj njegovih študij. L. 1883. je Kalina odpotoval na Bolgarsko, pozneje pa v Rumelijo in Turčijo, da bi proučil jezik bolgarski. L. 1888. je Kalina postal izredni in l. 1892. redni profesor primerjalne filologije slovanskih jezikov na Lvovski univerzi. — Prof. Kalina je spisal dolgo vrsto raznih znanstvenih spisov v jeziku poljskem, češkem, srbskem, latinskem in francoskem. Izmed poljskih del imajo veliko znanstveno vrednost: „Żywt św. Wojciecha wobec historii (1874)“, „O liczebnikach w języku staropolskim (1876)“, „Rozbiór krytyczny pieśni Bogarodzica“, „Historja języka polskiego“, „Studja nad historją języka bolgarskiego“, „Anecdota paleopolonica“ itd. Prof. Kalina ima tudi velike zasluge za poljsko stenografijo; bil je predsednik poljskega narodopisnega društva v Lvovu in urednik njegovega glasila „Lud“.

Dr. Roman Pilat. Nedavno je umrl v Lvovu dr. R. Pilat, profesor poljskega jezika in slovstva na Lvovski univerzi. Zadnja leta je živel v pokoju zbok

bolezni. Porodil se je leta 1846. v Lvovu kot sin Stanislava Pilata, udeleženca listopadove poljske vstaje in predsednika narodnega sveta l. 1848. Pilat je poprej študiral pravo, pozneje se je posvetil izključno le študiju slovstvene zgodovine. Ko je postal doktor modroslovja, se je habilitiral l. 1871. kot zasebni docent poljskega jezika in slovstva na Lvovskem vseučilišču. Pet let pozneje je Pilat postal izredni in l. 1878. redni profesor. Pilat je začel književno delovati kot sotrudnik lista „Tygodnik naukowoliteracki“ in „Dziennik literacki“. L. 1872. je izdal obširno delo o politični književnosti štiriletnega zbora in pozneje poleg raznih filologično-gramatičnih razprav je spisal: „Początek publicystyki literackiej w Polsce“, „Nieznana rozprawa Mickiewicza o Karpińskim“, „Autografi pierwszych trzech ksiąg Pana Tadeusza“ in mnogo drugih, ki so bili objavljeni v „Kwartalniku historycznym“ in v „Pamiętniku Tow. im. Mickiewicza“. Vsi spisi Pilatovi se odli-

J. Myslbek,

novi ravnatelj Akademije umetnosti v Pragi.

kujejo po posebni vestnosti, temeljitosti in kritični analizi. V njegovi literarni zapuščini se je našel rokopis obširne zgodovine poljskega pesništva in znanstvena slovnica poljskega jezika. Fr. Št.

Antoni Stepanovič Arenskij. Pred nedavnim je v Finlandiji umrl vsled tuberkuloze ruski skladatelj A. S. Arenskij. Smrt Arenskega je velika izguba za rusko glasbeno umetnost, ki se itak ne more ponášati z mnogimi talenti. Talentu Arenskega je ugajala sfera intimnih, nežnih, ženskih čuvstev. On je bil solnce, ki je sipalo žarke nežnih čuvstev v ženske duše. Koliko ženskih ročic si prelistuje z največjo hvaležnostjo njegove neštevilne romance! Romance Arenskega, kakor „Poezija“, „Ugasnul denj“, „Orel“, „Razbitaja vaza“, nikoli ne izginejo iz spomina ruskega naroda. V romancah se Arenskij izraža svobodneje nego v operah (Rafael, „Son na Volgč“, „Nalij i Damejanti“). Arenskij se je porodil 30. junija 1861

v Novgorodu v muzikalni družini. Njegov oče je bil zdravnik in je igral na violončel, mati pa je bila izvrstna pianistinja. Ko je bil Arenskij 7 let star, je že sedel za klavirjem in v 10. letu je že kazal svojo skladateljsko nadarjenost. Žel je velikih uspehov; že kot konservatorist je dobil zlato medalijo za kantato „Gozdni car“ in za koncertno ouverturo. Nekoliko let je bil profesor kompozicijske teorije na moskovskem konservatoriju, potem je šest let vodil pevsko kapelo v Petrogradu do l. 1901. Od tega časa ni sprejel več zaradi šibkega zdravja javne službe, a komponiral tem pridneje. Čez eno leto ga je že morila prsna bolezen, a on je še v bolnižni dokončal godbo za Shakespearjevo dramo „Vihar“. Smrt ga je dohitela letos v njegovi zimski vili v Teriokah. Po svoji lirski nadarjenosti se je bližal Antonij S. Arenskij najbolj glasbenim delom Čajkovskega. Najlepša njegova dela so orkestralna spremljanja nekaterih „Pesni v prozi“ Turgenjeva in balet po motivih „Egiptovskih noči“. Razen treh oper je zapustil Arenskij nad 100 bleščečih skladb za piano, mnogo romanc, balad in dve simfoniji. Njegova dela se odlikujejo po mojstrski tehniki in žarni melodioznosti. — Padel je mlad talent, komaj so se razvile kipeče moči...

Jakov Gregorjevič Gurevič. 16. marca je naglo umrl bivši ravnatelj gimnazije in realnega učilišča v Peterburgu J. G. Gurevič, izvrsten vzgojeslovec in pisatelj. Porodil se je leta 1843. in ko je dovršil študije na zgodovinsko-filološkem oddelku peterburške univerze, je bil nekaj časa profesor v Novgorodu in potem v Peterburgu. L. 1883. je ustanovil zasebno gimnazijo in realno učilišče, ki ima iste pravice kakor državni zavodi. Izpod peresa Gureviča je izšlo precej spisov, kakor n. pr. „Istorija Grecii i Rima“, „Istoričeskaja hrestomatija po novoj i novjšej istorii“, „Istoričeskaja hrestomatija po ruskoj istorii“. Od l. 1890. je Gurevič izdajal in uredoval vzgojeslovni mesečnik „Russkaja Škola“.

Viktor Aleksandrovič Krylov, najplodovitejši in do najnovejšega časa i najpopularnejši ruski dramatik, je umrl dne 14. marca l. 1906. v Moskvi, svojem rodnem mestu, kjer je študiral tehniko, kjer je prvič nastopil kot literat in zlasti dramatik in kjer je postal tako priljubljen in vpliven pri občinstvu, da mu je moral neutrudno sestavljati repertoire izvirnih in prevedenih iger. Njegovih dram in komedij je sedaj nad sto. Največ jih je napravljenih hitro, za trenutno potrebo, a marsikatera je tudi resna in se peča z najvažnejšimi vprašanji. Zlasti drame iz prvih let dramatičnega delovanja Krylova rešujejo resne kulturne spore („V duhu časa“, „V gluhi Sibiriji“, „Zemci“). Velik literaren ugled si je pridobil Krylov s svojim romanom „Stebri“, v katerem ostro, a pravično razpravlja razmerje nekaterih „stebrov države“ do kmetov precej po njihovi osvoboditvi (roman je izšel eno leto pozneje, l. 1862.). Prevel je tudi v

gladkih verzih Lessingovega „Modrega Natana“. Krylov je bil tudi kritik in literarni historik ter je dolgo vrsto let skrbno zasledoval razvoj francoskega in nemškega gledališča. Umrl je star 68 let. Ugasnil je sredi najpridnejšega dela: zbiral je tvarino za veliko dramo iz časa Katarine II.

Klavdija Vladimirovna Lukaševič, obhaja letos petindvajsetletnico književne delavnosti. K. V. Lukaševič je mladinska pisateljica. Njene štiri povesti („Makar“, „Ptičnica“, „Agafja“, „Aksjutka-njanka“, „Rybka koljuška režvuška“) so dobile nagrado peterburškega „Frebelevskega društva“. Povesti Lukaševičeve zelo ugajajo ruski mladini; rajše jih čita nego proizvode Evgenije Tur, E. N. Vodovozove, Avenarius, Jurmana, Čistjakova in drugih ruskih mladinskih pisateljev. Njene povesti so med rusko mladino razširjene v enem in pol mil. iztisov; odlomki iz njih se nahajajo v vseh učnih knjigah, iz katerih se uči ruska mladina. — K. Vladimirovna se je porodila 11. decembra leta 1860. Ko je bila 8 let stara, je že pisala verze. Na začetku sedemdesetih let je vstopila v žensko gimnazijo v Peterburgu; na gimnaziji je izdajala rokopisni list „Zvezda“, ki so ga njene tovarišice zelo rade čitale. L. 1879. je dovršila gimnazijo in se je omožila s svojim učiteljem K. J. Lukaševičem. V letu 1881. je objavila v listu „Dětskoe čtenje“ pesem „Na smert Gosudarja Imperatora Aleksandra II“. Nedolgo potem se je družina Lukaševičeva preselila v Irkutsk, kjer je K. Vladimirovna delovala na vzgojeslovnem polju; bila je namreč nekoliko let učiteljica ruskega jezika in računoslavlja. V Sibiriji je vdovela ter je morala s štirimi otroki živeti od male pokojnine. Da bi lažje živela, je služila na dan po 12 — 18 ur v raznih pisarnah, potem je ustanovila malo zasebno šolo in se je posvetila književnemu delu. Njeni spisi so največ raztreseni v listih: „Semja i Škola“, „Dětskoe Čtenie“, „Rodnik“, „Igruška“, „Dětskij Otdyh“ i. dr. Pisateljica je še polna moči in zdravja, je torej upanje, da še z mnogimi spisi obogati rusko književnost za mladino. F. Št.

Nadežda Ivanovna Merder. Dne 20. marca je umrla v Moskvi pisateljica N. Ivanovna Merder, ki je bolj znana pod psevdonimom „Severin“. Rojena je bila leta 1839., književno delovati je začela precej pozno. Njena prva povest „Ne v porjadjê veščej“ je bila objavljena v „Otečestvennih Zapiskah“ 1877. Potem so se njeni romani, povesti in črtice vsako leto tiskale v listih: „Dělo“, „Niva“, „Russkaja Mysl“, „Věstnik Evropy“, „Russkij Věstnik“ i. dr. V svojih romanih in povestih opisuje najraje mučno stanje emancipiranih ženskih, ki so sklenile s pomočjo omike in umetnosti samostalno živeti. Njih položaj v človeški družbi je navadno dvomljiv, kočljiv. Njen zlog je nemaren, ker je pisala prehitro, bolj na široko nego na globoko.

Kosta Hetagurov. Izmed vseh mnogoštevilnih gorskih rodov, ki bivajo na severnem Kavkazu, so